

Bryssel 20.3.2019
COM(2019) 145 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE JA NEUVOSTOLLE**

Kahdeksastoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia

{SWD(2019) 140 final}

I. JOHDANTO

Tämä on kahdeksastoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia. Se on tilannekatsaus, jossa käsitellään kehitystä seuraavien kahden pääpilarin alalla: terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden ja niiden tukimekanismien torjunta sekä puolustusvalmiuden ja selviytymiskyvyn parantaminen kyseisten uhkien varalta.

Koska Euroopan parlamentin vaalit ovat edessä toukokuussa 2019, tässä raportissa korostetaan eri tasoilla tehtyä tärkeää työtä kyberuhkien ja disinformaation torjumiseksi ja ehkäisemiseksi vaalien yhteydessä. Unioni on edistynyt huomattavasti vaaleihin liittyvää häiriönsietokykyä koskevan toiminnan koordinoinnin parantamisessa ja vastannut näin Eurooppa-neuvoston kehotukseen toteuttaa unionin demokraattisia järjestelmiä suojelevia ja disinformaatiota torjuvia toimenpiteitä tulevien vaalien edellä. Koska unionin asianmukaisesta valmistautumisesta huolehtimiseen on enää vähän aikaa ennen kuin eurooppalaiset äänestäjät menevät vaaliuurnille toukokuussa 2019, komissio kehottaa kaikkia asiaankuuluvia toimijoita – viranomaisia, puolueita ja erityisesti verkkoalustoja – vauhdittamaan toimiaan vaalien häiriönsietokyvyn parantamiseksi ja disinformaation torjumiseksi. Tulevassa 21.–22. maaliskuuta 2019 kokoontuvassa Eurooppa-neuvostossa keskustellaan edistymisestä tällä osa-alueella, ja siksi komissio kehottaa myös kaikkia jäsenvaltioita vahvistamaan koordinointiaan disinformaation estämiseksi ja Euroopan parlamentin vaalien suojelemiseksi.

EU on edistynyt huomattavasti työssään kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia ja päässyt yhteisymmärrykseen useista ensisijaisista lainsäädäntöaloitteista, jotka lisäävät kaikkien kansalaisten turvallisuutta. Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat viime kuukausina¹ sopineet turvallisuuteen, rajavalvontaan ja muuttoliikkeen hallintaan liittyvien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta sekä uusista EU:n säännöistä, jotka koskevat terroristien ja muiden rikollisten toimintatilan kaventamista, jotta heidän on vaikeampi saada käsiinsä räjähteiden lähtöaineita, rahoittaa toimintaansa ja matkustaa paljastumatta. Komission turvallisuusunionin yhteydessä esittämistä 22 lainsäädäntöaloitteesta 15:stä on päästy yhteisymmärrykseen (ks. luettelo kaikista turvallisuusunioniin liittyvistä aloitteista *liitteessä I*). Näin EU saa aikaan konkreettisia tuloksia tällä Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteisellä painopistealalla.²

Lisätoimia kuitenkin tarvitaan. Lainsäädäntövallan käyttäjien on nykyisen lainsäädäntökauden aikana saavutettava yhteisymmärrys komission ehdotuksesta ja puututtava siten terroristisen sisällön verkossa aiheuttamaan akuuttiin uhkaan. Euroopan parlamentin ja neuvoston on myös päästävä yhteisymmärrykseen eurooppalaisen raja- ja merivartioston vahvistamista koskevasta komission ehdotuksesta turvallisuuden lisäämiseksi unionin ulkorajojen tehostetulla suojelulla.

Uuden-Seelannin Christchurchissa 15. maaliskuuta 2019 sattuneet järkyttävät tapahtumat osoittavat, että terrorismin uhka on edelleen selvästi olemassa ja sen aiheuttajana voi olla niin äärioikeistolaisuus kuin jokin muu ääri-ideologia. Suorana verkkolähetyksenä esitetyn sisällön

¹ Tämä perustuu aiempaan toimivan ja todellisen turvallisuusunionin edistämiseksi tehtyyn työhön. Ks. kattava yhteenveto edellisissä turvallisuusunionin edistymistä koskevista raporteissa: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-security/legislative-documents_en

² Ks. yhteinen julistus EU:n lainsäädännön päätavoitteista vuosille 2018–2019: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint-declaration-eu-legislative-priorities-2018-19_en.pdf

poistamisessa internetin alustoilta ja sen takaisin alustoille palauttamisen estämisessä ilmenneet ongelmat osoittavat, miten olennaisen tärkeä terroristista verkkosisältöä koskeva komission ehdotus on. On ratkaisevan tärkeää, että lainsäädäntövallan käyttäjät sopivat ehdotetuista terroristisen verkkosisällön poistamista koskevista säännöistä pikaisesti. Yhtä tärkeää terrorismin torjumiseksi sen kaikissa muodoissa on se, että kaikki jäsenvaltiot panevat kaikilta osin täytäntöön lainsäädännön, jonka EU on hyväksynyt nimenomaan vastauksena Euroopassa tehtyihin terrori-iskuihin ja jonka tarkoituksena on kaventaa terroristien toimintatilaa. Tämä koskee erityisesti terrorismin torjunnasta ja ampuma-aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annettuja direktiivejä. Komissio on ollut aktiivinen myös ääriliikkeiden torjumisessa ja toteuttanut toimenpiteitä verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen sekä muslimi- ja juutalaisvihan estämiseksi.

Tässä raportissa selostetaan myös, miten muiden turvallisuutta koskevien painopisteiden ja erityisesti julkisten tilojen suojeluun tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa on edistytty. Sovittujen toimenpiteiden täysimääräinen ja moitteeton toteuttaminen on äärimmäisen tärkeää toimivan ja todellisen turvallisuusunionin etujen varmistamiseksi. Komissio tukee aktiivisesti jäsenvaltioita muun muassa tarjoamalla rahoitusta ja helpottamalla parhaiden käytäntöjen vaihtoa. Komissio käyttää myös tarvittaessa täysimääräisesti sille perussopimusten nojalla kuuluvaa toimivaltaa EU:n lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi, tarvittaessa myös rikkomusmenettelyjä.

Tämän raportin taustalla on 15. kertaa terrorismin uhrien eurooppalaisen muistopäivän kunniaksi 11. maaliskuuta 2019 pidetty muistojuhla, joka järjestettiin viisitoista vuotta Madridissa 11. maaliskuuta 2004 tapahtuneiden pommi-iskujen jälkeen ja kolme vuotta Brysselissä ja Zaventemissa 22. maaliskuuta 2016 tapahtuneiden murhauskujen jälkeen. Tuen tarjoaminen terrori-iskujen uhreille on tärkeä osa työtä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia. Tämän tuen lisäämiseksi edelleen komissio hyväksyi 31. tammikuuta 2019 päätöksen terrorismin uhreja avustavan EU:n asiantuntijakeskuksen perustamista koskevan pilottihankkeen³ rahoittamisesta. Keskuksen on määrä toimia asiantuntemuksen solmukohtana ja foorumina toimijoille, jotka auttavat terrorismin uhreja.

Komissio pitää myönteisenä Euroopan parlamentin terrorismia käsittelevän erityisvaliokunnan työn tuloksia ja suosituksia⁴ koskevaa mietintöä, koska se on arvokas panos yhteiseen työhön kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia.

II. LAINSÄÄDÄNTÖPRIORITEETTIEN TOTEUTTAMINEN

1. Vahvemmat ja älykkäämmät tietojärjestelmät turvallisuuden, rajavalvonnan ja muuttoliikkeen hallinnan tueksi

Tietojenvaihto on keskeinen osa EU:n kansallisille viranomaisille terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjuntaa varten tarjoamaa tukea. Tähän liittyen EU:n laajuisten tietojärjestelmien yhteentoimivuus muuttaa merkittävästi sitä, miten tietoja tarjotaan kansallisille viranomaisille ja varmistetaan, että tiedot ovat paikkansapitäviä ja täydellisiä. Lainsäädäntövallan käyttäjät ovat päässeet poliittiseen yhteisymmärrykseen asiaan liittyvistä ensisijaisista lainsäädäntöehdotuksista turvallisuuden, rajavalvonnan ja muuttoliikkeen

³ C(2019) 636 (31.1.2019).

⁴ Euroopan parlamentin 12. joulukuuta 2018 antama päätöslauselma terrorismia käsittelevän erityisvaliokunnan työn tuloksista ja suosituksista (2018/2044(INI)).

hallintaan liittyvien **EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuuden** saavuttamiseksi.⁵ Ehdotettujen toimenpiteiden ansiosta EU:n tietojärjestelmät toimivat yhdessä älykkäämmin ja kohdennetummin ja kaikilta osin perusoikeuksia noudattaen. Yhteentoimivuuden avulla poistetaan tiedonpuutteita ja katvealueita hyödyntämällä olemassa olevia tietoja ja auttamalla havaitsemaan rinnakkaishenkilöllisyyksien käyttöä ja torjumaan henkilöllisyyspetoksia. Kun lainsäädäntövallan käyttäjät ovat hyväksyneet uudet säännöt muodollisesti, komissio on valmis tukemaan jäsenvaltioiden niiden täytäntöönpanossa. Tarvitaan EU:n virastojen ja kaikkien jäsenvaltioiden sekä Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden välistä tiivistä yhteistyötä, jotta voidaan saavuttaa kunnianhimoinen tavoite eli turvallisuuden, rajavalvonnan ja muuttoliikkeen hallintaan liittyvien EU:n tietojärjestelmien täysi yhteentoimivuus vuoteen 2020 mennessä. Tätä valmisteltiin järjestämällä 5. maaliskuuta 2019 jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa ensimmäinen työpaja, jossa käynnistettiin tehokkaan koordinoinnin prosessi.

Tässä vaiheessa yhteentoimivien EU:n tietojärjestelmien tulevaan rakenteeseen kuuluvat vahvistettu **Schengenin tietojärjestelmä**⁶, olemassa oleva **viisumitietojärjestelmä**⁷, hiljattain kolmansien maiden kansalaisia koskemaan laajennettu **eurooppalainen rikosrekisteritietojärjestelmä**⁸ sekä vasta perustetut **EU:n rajanylitystietojärjestelmä**⁹ ja **EU:n matkustustieto- ja lupajärjestelmä (ETIAS)**¹⁰.

Komissio esitti 7. tammikuuta 2019 osana EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän teknistä toteutusta ehdotuksen teknisistä muutoksista asiaankuuluvaan asetukseen.¹¹ Ehdotetut muutokset koskevat niistä EU:n tietojärjestelmistä annettuja säädöksiä, joista EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmä tekee kyselyjä osana turvallisuusriskien tai laittoman muuttoliikkeen riskien arviointia, joka tehdään viisumipakosta vapautettujen kolmansien maiden kansalaisille ennen kuin he matkustavat Schengen-alueelle. Ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän täyteen käyttövalmiuteen saattamiseksi. Komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä nopeuttamaan teknisiä muutoksia koskevaa työtään, jotta päästään mahdollisimman pian yhteisymmärrykseen ja mahdollistetaan siten EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän käyttövalmiuteen saattaminen ripeästi ja ajallaan vuoden 2021 alussa.

Komissio esitteli toukokuussa 2018 ehdotuksen **nykyisen viisumitietojärjestelmän vahvistamiseksi**¹² säätämällä viisuminhakijoille tehtävistä perusteellisemmista taustan tarkastuksista ja poistamalla tietoaaukkoja paremmalla jäsenvaltioiden välisellä

⁵ COM(2017) 793 final (12.12.2017), COM(2017) 794 final (12.12.2017), COM(2018) 478 final (13.6.2018) ja COM(2018) 480 final (13.6.2018). Helmikuun 5. päivänä 2019 saavutetun poliittisen yhteisymmärryksen hyväksyivät 13. helmikuuta 2019 kokoontunut neuvoston pysyvien edustajien komitea ja 19. helmikuuta 2019 kokoontunut Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta.

⁶ Asetus (EU) 2018/1860 (28.11.2018), asetus (EU) 2018/1861 (28.11.2018) ja asetus (EU) 2018/1862 (28.11.2018).

⁷ Asetus (EY) 767/2008 (9.7.2008).

⁸ Lainsäädäntövallan käyttäjät pääsivät tästä prioriteettiehdotuksesta poliittiseen yhteisymmärrykseen 11. joulukuuta 2018 (COM(2017) 344 final (29.6.2017)). Neuvoston pysyvien edustajien komitea hyväksyi yhteisymmärryksen 19. joulukuuta 2018. Yhteisymmärrys vahvistettiin Euroopan parlamentin täysistunnossa 11. maaliskuuta 2019.

⁹ Asetus (EU) 2017/2226 (30.11.2017).

¹⁰ Asetus (EU) 2018/1240 (12.9.2018) ja asetus (EU) 2018/1241 (12.9.2018).

¹¹ COM(2019) 4 final (7.1.2019).

¹² COM(2018) 302 final (16.5.2018).

tiedonvaihdolla. Neuvosto hyväksyi neuvotteluvaltuutensa 19. joulukuuta 2018, ja Euroopan parlamentin täysistunnossa äänestettiin 13. maaliskuuta 2019 sen ehdotusta koskevasta mietinnöstä, mikä päätti ensimmäisen käsittelyn. Komissio vaatii, että lainsäädäntövallan käyttäjien väliset neuvottelut käynnistetään nopeasti seuraavan Euroopan parlamentin toimikaudella.

Komissio ehdotti toukokuussa 2016 **Eurodac-järjestelmän**¹³ soveltamisalan laajentamista käsittämään turvapaikanhakijoiden tunnistamisen lisäksi laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten ja EU:hun laittomasti saapuvien henkilöiden tunnistamisen. Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2018 antamien päätelmien¹⁴ ja Euroopan muuttoliikeagendan täytäntöönpanosta 6. maaliskuuta 2019 annetun komission tiedonannon¹⁵ mukaisesti komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä hyväksymään ehdotuksen viipymättä. Tämän lainsäädäntöehdotuksen hyväksyminen mahdollistaa sen, että Eurodacista tulee osa EU:n yhteentoimivien tietojärjestelmien tulevaa rakennetta, ja näin siihen voidaan sisällyttää keskeiset tiedot laittomasti oleskelevista kolmansien maiden kansalaisista ja EU:hun laittomasti saapuneista henkilöistä.

Jotta EU:n tietojärjestelmiä voidaan vahvistaa turvallisuuden, rajavalvonnan ja muuttoliikkeen hallinnan tueksi, komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa

- hyväksymään ennen Euroopan parlamentin vaaleja **Eurodac-järjestelmää** koskevan säädösehdotuksen, josta ollaan pääsemässä yhteisymmärrykseen (*yhteisen julistuksen mukainen prioriteetti*)
- jatkamaan työtään yhteisymmärryksen saavuttamiseksi nopeasti **EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän** perustamista varten ehdotetuista teknisistä muutoksista.

2. Turvallisuuden parantaminen ulkorajojen tehostetun valvonnan avulla

Ulkorajojen suojaaminen vahvalla tavalla on ennakkoedellytys turvallisuudelle vapaan liikkuvuuden alueella, jolla ei tehdä sisärajatarkastuksia. Tämä on jäsenvaltioiden tehtävä, ja niiden on varmistettava ulkorajojensa turvallisuus sekä omien etujensa että kaikkien yhteisen edun mukaisesti **eurooppalaisen raja- ja merivartioston** avulla. Vastauksena Eurooppa-neuvoston kesäkuussa 2018 antamiin päätelmiin¹⁶ komissio ehdotti syyskuussa 2018, että Euroopan raja- ja merivartiostoon valmiuksia lisätään.¹⁷ Silloin virasto siirtyisi uudelle operatiiviselle tasolle ja sillä olisi 10 000 rajavartijan pysyvät joukot, joilla olisi toimeenpanovaltaa ja oma kalusto, samalla kun varmistetaan perusoikeuksien täysi suoja ja jäsenvaltioiden itsemääräämisoikeus.

Ehdotusta koskeva lainsäädäntötyö etenee hyvin, ja lainsäädäntövallan käyttäjien välisissä neuvotteluissa on päästy ratkaisevaan vaiheeseen. Euroopan parlamentti hyväksyi neuvotteluvaltuutensa 11. helmikuuta 2019, ja neuvosto sai valtuutensa 20. helmikuuta 2019. Kolmikantaneuvotteluja järjestettiin kaksi: 27. helmikuuta 2019 ja 12. maaliskuuta 2019. Komissio pitää tämän prioriteetin edistymistä myönteisenä ja tukee sitä, mikä osoittaa, että

¹³ COM(2016) 272 final (4.5.2016).

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2018/12/14/european-council-conclusions-13-14-december-2018/>

¹⁵ COM(2019) 126 final (6.3.2019).

¹⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/35942/28-euco-final-conclusions-fi.pdf>

¹⁷ COM(2018) 631 final (12.9.2018).

kaikki toimielimet ovat sitoutuneet ehdotuksen hyväksymiseen ennen vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaaleja.

Jotta turvallisuutta voidaan vahvistaa parantuneen ulkorajavalvonnan avulla, komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa

- hyväksymään lainsäädäntöehdotuksen **eurooppalaisen raja- ja merivartioston** vahvistamisesta nykyisen Euroopan parlamentin toimikauden aikana (*unionin tilaa vuonna 2018 käsitelleen puheen yhteydessä esitetty aloite*).

3. Radikalisoitumisen ehkäiseminen

Terroristiseen verkkosisältöön puuttuminen on edelleen keskeinen haaste terrorismin torjunnassa ja radikalisoitumisen ehkäisemisessä. Tällaisella sisällöllä on ollut vaikutusta useimpiin Euroopan maaperällä kahden viime vuoden aikana tehtyihin iskuihin joko niin, että on yllätetty iskujen tekemiseen ja annettu ohjeita siihen tai on ihannoitu sitä, että iskut ovat aiheuttaneet kuolonuhreja. Tällaisen sisällön selvän ja olemassa olevan uhkan torjumiseksi unionin tilaa vuonna 2018 käsitelleeseen puheenjohtaja Junckerin puheeseen liittyi ehdotus **terroristista verkkosisältöä** koskevaksi asetukseksi¹⁸. Sillä vahvistetaan lainsäädäntökehys sen estämiseksi, että säilytyspalvelun tarjoajia käytetään hyväksi terroristisen sisällön levittämiseen verkossa. Samalla kun taataan täysimääräisesti sananvapaus ja muut perusoikeudet, on ratkaisevaa, että tulevilla säännöillä varmistetaan tehokkaat toimenpiteet terroristisen verkkosisällön poistamiseksi mahdollisimman nopeasti, koska tällainen verkossa esillä olevan sisällön aiheuttamien vahinkojen mahdollisuus kasvaa tunti tunnilta.

Neuvosto hyväksyi neuvotteluvaltuutensa joulukuussa 2018, mutta Euroopan parlamentissa työ on edelleen kesken. Parlamentti hyväksyy neuvotteluvaltuutensa toivottavasti maaliskuun 2019 aikana.¹⁹ Komissio kehottaa kumpaakin lainsäädäntövallan käyttäjää pääsemään yhteisymmärrykseen ehdotetusta lainsäädännöstä Euroopan parlamentin nykyisen toimikauden aikana, koska on ratkaisevan tärkeää, että EU:lla on terroristisen verkkosisällön poistamista koskeva sääntelykehys, joka sisältää selvät säännöt ja suojatoimet.

Samanaikaisesti komissio jatkaa jäsenvaltioiden tukemista niiden pyrkimyksissä **estää radikalisoitumisen**. Asiaankuuluva EU:n yhteistyömekanismi, johon osallistuu kansallisia edustajia, auttaa varmistamaan, että EU:n tason tuki vastaa jäsenvaltioiden tarpeita.²⁰ Yksi viimeisimmistä esimerkeistä on ”EU:n kaupungit radikalisoitumista vastaan” -seminaari, joka järjestettiin yhdessä alueiden komitean kanssa 26. helmikuuta 2019. Komissio järjesti 13. maaliskuuta 2019 asiantuntijakokouksen, jossa kansalliset päättäjät kartoittivat käytännön toimia, joilla voidaan tukea edelleen vankila- ja rikosseuraamuslaitoksia. Työn tulosta käytetään osana terroristien, palaavien terrorismiin syyllistyneiden vierastaistelijoiden ja vankilassa radikalisoituneiden kuntoutusta ja yhteiskuntaan sopeuttamista koskevaa

¹⁸ COM(2018) 640 final (12.9.2018).

¹⁹ Euroopan parlamentin sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta äänesti lausunnostaan 4. maaliskuuta 2019. Euroopan parlamentin kulttuuri- ja koulutusvaliokunta äänesti mietinnöstään 11. maaliskuuta 2019. Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan on määrä äänestää mietinnöstään 21. maaliskuuta 2019.

²⁰ Jäsenvaltioiden tarpeita radikalisoitumisen ehkäisemisessä on kartoitettu ensimmäistä kertaa niin sanotuissa EU:n ehkäisemistoimien strategisissa suuntaviivoissa vuodeksi 2019. Strategiset suuntaviivat ovat saatavilla seuraavassa linkissä: http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3626&new_s=1&mod_groups=1&month=08&year=2018&Lang=FI

käsikirjaa, jota radikalisoitumisen tunnistamista koskeva verkosto parhaillaan laatii (ks. myös ulkoista ulottuvuutta koskeva kohta IV.4).

Radikalisoitumisen ehkäisemiseksi komissio kehottaa Euroopan parlamenttia

- hyväksymään ensisijaisena asiana neuvotteluvaltuutensa **terroristisen verkkosisällön** levittämisen ehkäisemistä koskevan säädösehdotuksen osalta, jotta lainsäädäntövallan käyttäjät voivat päästä lainsäädännöstä yhteisymmärrykseen Euroopan parlamentin kuluva vaalikauden aikana (*unionin tilaa vuonna 2018 käsitelleen puheen yhteydessä esitetty aloite*).

4. Kyberturvallisuuden parantaminen

Järjestelmiin ja tietoihin kohdistuvat klassiset kyberuhkat yleistyvät edelleen, ja moniin eri kohteisiin ja uhreihin kohdistuva vihamielisten toimijoiden toiminta lisääntyi vuonna 2018. Kyberrikollisuuden torjuminen ja kyberturvallisuuden parantaminen ovat siksi edelleen EU:n toiminnan painopisteitä. EU on edistynyt konkreettisesti kyberturvallisuuden parantamisessa ja toteuttanut syyskuussa 2017 yhteisessä tiedonannossa²¹ *Resilienssi, pelote ja puolustus: vahvan kyberturvallisuuden rakentaminen EU:lle* esitettyjä toimia.

Euroopan parlamentin täysistunnossa 12. maaliskuuta 2019 vahvistettiin lainsäädäntövallan käyttäjien **kyberturvallisuusasetuksesta** saavuttama poliittinen yhteisymmärrys. Todennäköisesti toukokuussa 2019 voimaan tuleva asetus lisää jäsenvaltioiden ja yritysten kyberturvallisuusvalmiuksia ja kyberuhkiin varautumista. Kyberturvallisuusasetuksella vahvistetaan EU:n kyberturvallisuuden sertifiointikehys tieto- ja viestintätekniisiä tuotteita, järjestelmiä ja palveluita varten. Sillä myös parannetaan jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten, virastojen ja elinten, erityisesti uudelleen nimetyn EU:n kyberturvallisuusviraston, välistä yhteistyötä ja koordinoitua.

Komission syyskuussa 2018 esittämän **Euroopan kyberturvallisuuden teollisuus-, teknologia- ja tutkimusosaamiskeskusta ja kansallisten koordinoitavien verkostoa** koskevan ehdotuksen²² käsittelyssä on kuitenkin vielä edettävä. Ehdotuksen tavoitteena on tukea kyberturvallisuuteen liittyviä unionin teknologisia ja teollisia valmiuksia ja lisätä unionin kyberturvallisuusalan teollisuuden kilpailukykyä. Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät neuvotteluvaltuutensa 13. maaliskuuta 2019. Maaliskuun 13. päivänä 2019 pidettiin myös ensimmäinen kolmikantakokous. Komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä pääsemään ehdotetusta lainsäädännöstä nopeasti yhteisymmärrykseen.

EU on saavuttanut merkittävää edistystä **EU:n yhteistä diplomaattista vastausta haitallisiin kybertoimiin koskevien puitteiden** ("kyberdiplomatian välineistö") toteuttamisessa ja vastannut siten Eurooppa-neuvoston kehoitukseen²³ vahvistaa EU:n rajoittavien toimenpiteiden avulla valmiuksia vastata verkkohyökkäyksiin ja estää niitä. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja ja komissio esittivät 8. maaliskuuta 2019 yhteisen ehdotuksen neuvoston asetukseksi, joka koskee rajoittavia toimenpiteitä unionia ja jäsenvaltioita uhkaavien verkkohyökkäysten estämiseksi. Komissio ja korkea edustaja vaativat tämän ehdotuksen pikaista hyväksymistä, jotta unionin kyky selviytyä verkkohyökkäyksistä vahvistuisi.

²¹ JOIN(2017) 450 final (13.9.2017).

²² COM(2018) 630 final (12.9.2018).

²³ Ks. kesäkuussa 2018 ja lokakuussa 2018 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät.

Jotta voidaan parantaa kyberturvallisuutta, komissio ja korkea edustaja kehottavat neuvostoa

- hyväksymään neuvoston asetuksen, joka koskee unionia ja sen jäsenvaltioita uhkaavien verkkohyökkäysten estämiseksi toteutettavia rajoittavia toimenpiteitä.

5. Terroristien toimintatilan kaventaminen

EU on toteuttanut lisää toimia, joilla heikennetään terroristien ja rikollisten toimintamahdollisuuksia vaikeuttamalla heidän osaltaan räjähdysaineiden lähtöaineiden saantia, toiminnan rahoittamista ja matkustamista paljastumatta.

Euroopan parlamentti ja neuvosto pääsivät 14. helmikuuta 2019 poliittiseen yhteisymmärrykseen asetusehdotuksesta, joka koskee **räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamista ja käyttöä koskevia rajoituksia**²⁴. Kun asetusta aletaan soveltaa, se parantaa huomattavasti nykyistä lainsäädäntökehystä rajoittamalla räjähteiden sellaisten vaarallisten lähtöaineiden saantia, joita saatettaisiin käyttää omatekoisten pommien rakentamiseen. Asetuksella pyritään poistamaan turvallisuutta koskevia puutteita erilaisten toimenpiteiden avulla. Niihin kuuluvat lisäkemikaalien kieltäminen, rajoitettujen aineiden ostoa koskevia lupia hakevien henkilöiden rikosrekisterin tarkastaminen ja sen selventäminen, että talouden toimijoita koskevia sääntöjä sovelletaan myös verkossa toimiviin yrityksiin.

Terrorismin rahoittamisen torjumista edisti myös se, että lainsäädäntövallan käyttäjät pääsivät yhteisymmärrykseen ehdotetusta direktiivistä, jolla **helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä** vakavien rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten²⁵. Kun direktiivi on muodollisesti hyväksytty ja pantu täytäntöön, se tarjoaa nimetyille lainvalvontaviranomaisille ja varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille suoran pääsyn pankkitilitietoihin, jotka ovat kansallisissa pankkitilejä koskevissa keskusrekistereissä. Direktiivillä tehostetaan myös kansallisten rahanpesun selvittelykeskusten ja lainvalvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja helpotetaan Europolin pääsyä rahoitustietoihin.

Komissio pohtii tämän perusteella edelleen eri jäsenvaltioiden rahanpesun selvittelykeskusten välistä yhteistyötä, muun muassa viidennen rahanpesunvastaisen direktiivin²⁶ mukaisesti annettavassa kertomuksessa rahanpesun selvittelykeskusten välisestä yhteistyöstä. Lisäksi komissio arvioi kansallisten pankkitilejä koskevien keskitettyjen rekisterien ja tietojenhakujärjestelmien mahdolliseen yhteenliittämiseen liittyviä näkökohtia EU:ssa, kuten viidennessä rahanpesunvastaisessa direktiivissä myös edellytetään. Komissio analysoi myös tuomioon perustumatonta menetetyksi tuomitsemista koskevia toimenpiteitä unionissa. Lopuksi komissio jatkaa, myös vastauksena Euroopan parlamentin kehoitukseen²⁷, terrorismin

²⁴ COM(2018) 209 final (17.4.2018).

²⁵ Lainsäädäntövallan käyttäjät pääsivät komission ehdotuksesta poliittiseen yhteisymmärrykseen 12. helmikuuta 2019 (COM(2018) 213 final (17.4.2018)). Se hyväksyttiin 20. helmikuuta 2019 neuvoston pysyvien edustajien komiteassa ja 26. helmikuuta 2019 Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnassa.

²⁶ Direktiivin (EU) 2018/843 (annettu 19. kesäkuuta 2018) 65 artiklan 2 kohdassa säädetään, että komission on arvioitava 1. kesäkuuta 2019 mennessä rahanpesun selvittelykeskusten kolmansien maiden kanssa tekemän yhteistyön puitteita sekä esteitä ja mahdollisuuksia parantaa rahanpesun selvittelykeskusten välistä yhteistyötä unionissa, mukaan lukien mahdollisuus ottaa käyttöön koordinointi- ja tukimekanismi.

²⁷ Euroopan parlamentin terrorismia käsittelevä erityisvaliokunta kehotti joulukuussa 2018 hyväksytyssä lopullisessa mietinnössään perustamaan EU:n terrorismin rahoituksen jäljittämisyjärjestelmän, jonka

rahoituksen jäljittämiseen tähtäävien lisätoimenpiteiden tarpeellisuuden, teknisen toteuttamiskelpoisuuden ja oikeasuhteisuuden arvioimista.

Lainsäädäntövallan käyttäjät pääsivät osana asiakirjaväärennösten hillitsemistä koskevaa työtään 19. helmikuuta 2019 alustavaan yhteisymmärrykseen ehdotetusta asetuksesta, joka koskee **unionin kansalaisten henkilökorttien ja oleskeluasiakirjojen turvallisuuden** lisäämistä²⁸ niin, että rikolliset ja terroristit eivät voi käyttää niitä vilpillisesti. Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta hyväksyi yhteisymmärryksen 11. maaliskuuta 2019. Kun asetus on hyväksytty, sillä otetaan käyttöön henkilökorttien turvaominaisuuksia koskevat vähimmäisvaatimukset, kuten biometriset tunnisteet (kasvokuva ja kaksi sormenjälkeä) kontaktittomalla mikrosirulla. Tämä parantaa huomattavasti kansallisten henkilökorttien ja oleskelulupien turvallisuutta niin, että terroristien ja muiden rikollisten on jatkossa vaikeampi väärinkäyttää tai väärentää näitä asiakirjoja EU:n alueelle tuloa tai siellä liikkumista varten. Turvallisemmat henkilöasiakirjat vahvistavat EU:n ulkorajojen valvontaa. EU:n kansalaisten on turvallisempien ja luotettavampien asiakirjojen ansiosta myös helpompi käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

Komission huhtikuussa 2018 **sähköisen todistusaineiston saamisesta** esittämien ehdotusten suhteen on kuitenkin vielä edistytävä, koska tällä hetkellä yli puolessa kaikista rikostutkinnoista joudutaan pyytämään sähköistä todistusaineistoa toisesta maasta²⁹. Neuvosto hyväksyi neuvotteluvaltuutensa, jotka koskevat ehdotusta asetukseksi sähköisen todistusaineiston rajatylittävän saatavuuden parantamisesta rikostutkinnassa³⁰ ja ehdotusta direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä³¹. Ehdotukset ovat kuitenkin edenneet Euroopan parlamentissa hyvin hitaasti sen jälkeen, kun komissio hyväksyi ne huhtikuussa 2018. Koska sähköisen todistusaineiston tehokas saaminen on ratkaisevan tärkeää rajat ylittävää rikollisuutta, kuten terrorismia ja kyberrikollisuutta, koskevassa syyteharkinnassa, komissio kehottaa Euroopan parlamenttia viemään tätä ehdotusta eteenpäin.

Samanaikaisesti komissio työstää sähköisen todistusaineiston saatavuutta koskevia kansainvälisiä aloitteitaan Euroopan neuvostossa tehdyn tietoverkkorikollisuutta koskevan Budapestin yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan neuvottelujen yhteydessä ja Yhdysvaltojen kanssa. Siksi komissio hyväksyi 5. helmikuuta 2019 näiden kummankin kansainvälisen aloitteen neuvotteluvaltuuksia koskevat suositukset.³² Neuvosto keskustelee parhaillaan valtuusluonnoksista muun muassa 7.–8. maaliskuuta 2019 pidettävässä oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa. Komissio kehottaa neuvostoa hyväksymään päätöksen, jolla se valtuutetaan osallistumaan neuvotteluihin Euroopan neuvostossa tehdyn tietoverkkorikollisuutta koskevan Budapestin yleissopimuksen toisesta lisäpöytäkirjasta, sekä

kohteena ovat sellaisten henkilöiden tekemät siirrot, joilla on yhteyksiä terrorismiin ja sen rahoitukseen yhtenäisellä euromaksualueella.

²⁸ COM(2018) 212 final (17.4.2018).

²⁹ Sähköistä todistusaineistoa tarvitaan noin 85 prosentissa rikostutkinnasta, ja kahdessa kolmasosassa näistä tutkimuksista on tarpeen pyytää todistusaineistoa toisen lainkäyttöalueen verkkopalveluntarjoajilta. Ks. lainsäädäntöehdotuksen liitteenä oleva vaikutustenarviointi (SWD(2018) 118 final (17.4.2018)).

³⁰ COM(2018) 225 final (17.4.2018). Neuvosto hyväksyi ehdotettua asetusta koskevat neuvotteluvaltuutensa oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa 7. joulukuuta 2018.

³¹ COM(2018) 226 final (17.4.2018). Neuvosto hyväksyi ehdotettua direktiiviä koskevat neuvotteluvaltuutensa oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa 8. maaliskuuta 2019.

³² COM(2019) 70 final (5.2.2019) ja COM(2019) 71 final (5.2.2019).

päätöksen, jolla se valtuutetaan aloittamaan Yhdysvaltojen kanssa neuvottelut sähköisen todistusaineiston rajat ylittävistä saatavuudesta. Neuvotteluissa on tärkeää edetä nopeasti, jotta voidaan edistää kansainvälistä yhteistyötä sähköisen todistusaineiston jakamisessa ja varmistaa samalla yhdenmukaisuus EU:n lainsäädännön ja sen mukaisten jäsenvaltioiden velvollisuuksien kanssa ja ottaa myös huomioon EU:n lainsäädännön tuleva kehitys.

Terroristien toimintatilan kaventamiseksi komissio kehottaa

- **Euroopan parlamenttia** hyväksymään kiireellisesti neuvotteluvaltuutensa **sähköistä todistusaineistoa** koskevien lainsäädäntöehdotusten osalta kolmikantaneuvottelujen aloittamiseksi viipymättä neuvoston kanssa (*yhteisen julistuksen mukainen prioriteetti*)
- **neuvostoa** hyväksymään päätökset, joilla se valtuutetaan osallistumaan neuvotteluihin **Euroopan neuvostossa tehdyn tietoverkkorikollisuutta koskevan Budapestin yleissopimuksen toisesta lisäpöytäkirjasta** sekä aloittamaan **Yhdysvaltojen kanssa neuvottelut** sähköisen todistusaineiston rajat ylittävistä saatavuudesta.

III. DISINFORMAATION TORJUMINEN JA VAALIEN SUOJELEMINEN MUILTA KYBERUHKILTA

Ulko- ja sisäpuolisten toimijoiden mahdollisuus puuttua julkisiin keskusteluihin ja manipuloida vaaleja on todellisempi kuin koskaan ennen ja saattaa kasvaa Euroopan parlamentin tulevien vaalien aikana. Mahdolliset seuraukset – demokraattisten instituutioiden tai niiden legitimitietin heikentäminen – ovat vakava, strateginen ja kasvava uhka. Ne ovat yksi keskeisistä, jäsenvaltioiden rajoista riippumattomista turvallisuushaasteista, joita EU:lla on tällä hetkellä, ja ne edellyttävät yhteisiä, rajat ylittäviä toimia.

Euroopan parlamentin vaaleja edeltävät vaalikampanjat alkavat toden teolla maaliskuussa. Komissio kehottaa jäsenvaltiota 21.–22. maaliskuuta 2019 pidettävään Eurooppa-neuvoston kokoukseen valmistautuessaan tehostamaan koordinoitua ja tietojenvaihtoaan disinformaation torjumiseksi ja vaalien suojelemiseksi kyberuhkilta. Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä kaikin tavoin EU:n tarjoamia välineitä ja tiedotuskanavia, erityisesti vasta perustettua nopeaa hälytysjärjestelmää.³³ Komissio on huolestunut nykytilanteesta ja kehottaa lisäksi verkkoalustoja lisäämään kaikissa jäsenvaltioissa toimiaan toukokuussa 2019 pidettävien Euroopan parlamentin vaalien luotettavuuden varmistamiseksi.

Edistääkseen ja tukeakseen näitä toimia komissio ja korkea edustaja jatkavat työtään kyberuhkien torjumiseksi kahdella toisiaan täydentävällä osa-alueella: disinformaation torjumisessa ja vaaleihin liittyvän häiriönsietokyvyn parantamisessa.

1. Disinformaation vastaiset toimet

Kansalaisten altistuminen laajamittaiselle disinformaatiolle, niin harhaanjohtavalle kuin suorastaan väärälle tiedolle, voi olla vakava kyberuhkien muoto ja on suuri haaste tuleville

³³ Nopea hälytysjärjestelmä on osa disinformaation torjumista koskevaa komission ja korkean edustajan joulukuussa 2018 esittelemää toimintasuunnitelmaa (ks. jäljempänä) ja toimii jäsenvaltioita, EU:n toimielimiä ja kumppaneita palvelevana keskuksena tietojen jakamiseksi käynnissä olevista disinformaatiokampanjoista ja auttaa niitä koordinoimaan toimiaan. Järjestelmä perustuu avoimeen lähdekoodiin ja vain ei-luottamuksellisiin tietoihin.

EU-vaaleille. Komissio seuraa tiiviisti **huhtikuussa 2018 disinformaation torjunnasta verkossa antamassaan tiedonannossa**³⁴ esitettyjen toimien täytäntöönpanoa.

Lisäksi komissio seuraa tarkasti verkkoalustojen, johtavien verkkoyhteisöjen, mainostajien ja mainosalan edustajien lokakuussa 2018 allekirjoittamien **disinformaatiota koskevien käytännesääntöjen** suhteen saavutettua edistystä (ks. jäljempänä). Komissio suorittaa kattavan arvioinnin käytännesääntöjen ensimmäisen 12 kuukauden soveltamisjakson päätyttyä. Jos käytännesääntöjen täytäntöönpano ja vaikutukset eivät ole tyydyttäviä, komissio voi ehdottaa lisätoimenpiteitä, jotka voivat olla myös lainsäädäntötoimenpiteitä.

Tämän työn perusteella ja vastauksena johtajien kesäkuun 2018 Eurooppa-neuvostossa esittämään kehotukseen suojata unionin demokraattisia järjestelmiä komissio ja korkea edustaja esittivät joulukuussa 2018 **disinformaation torjuntaa koskevan yhteisen toimintasuunnitelman**³⁵. Toimintasuunnitelmassa korostetaan, että **EU:n hybridianalyysikeskuksen** mukaan suurimman uhkan EU:lle aiheuttaa Venäjän federaation levittämä disinformaatio. Se on järjestelmällistä, siihen käytetään paljon resursseja ja se poikkeaa laajuudeltaan muiden valtioiden toiminnasta. Disinformaation aiheuttaman uhkan torjumiseksi toimintasuunnitelmassa esitetään, että lisätään disinformaation torjunnan ja erityisesti Euroopan ulkosuhdehallinnon yhteydessä toimivien **strategisen viestinnän työryhmien**, kuten itäisen strategisen viestinnän työryhmän (East StratCom -työryhmä), resursseja³⁶. Toimintasuunnitelmassa esitetään myös asiaan liittyvien resurssien lisäämistä kahden seuraavan vuoden aikana.

Toimintasuunnitelmassa määritellään konkreettisia toimenpiteitä disinformaation torjumiseksi muun muassa luomalla **nopea hälytysjärjestelmä**. EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot perustivat hälytysjärjestelmän maaliskuussa 2019 Euroopan parlamentin vaaleja silmällä pitäen helpottamaan disinformaatiokampanjoita koskevien tietojen ja arviointien jakamista ja varoittamaan disinformaatiouhkista.

Toimintasuunnitelmassa esitetään myös, että edellä mainittujen verkkoalustojen allekirjoittamien käytännesääntöjen täytäntöönpanoa seurataan tiiviisti. Komissio julkaisi 29. tammikuuta 2019 **raportit, jotka käytännesääntöjen allekirjoittajat** eli Google, Facebook, Twitter, Mozilla ja mainosalaa edustavat toimialajärjestöt olivat toimittaneet. Komissio oli tyytyväinen saavutettuun edistykseen mutta kehotti samalla allekirjoittajia tehostamaan toimiaan vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaalien lähestyessä.³⁷

Komissio julkaisi 28. helmikuuta 2019 **Facebookin, Googlen ja Twitterin raportit**, joissa esitetään niiden tammikuussa 2019 aikaansaama edistyminen disinformaation torjuntaa koskevien sitoumustensa täyttämisessä. Verkkoalustat eivät antaneet näissä raporteissa tarpeeksi yksityiskohtaisia tietoja, jotka osoittaisivat, että uusia menettelytapoja ja välineitä otetaan käyttöön riittävän ajoissa ja että niillä on riittävästi resursseja kaikissa jäsenvaltioissa.

³⁴ COM(2018) 236 final (26.4.2018), jonka jälkeen julkaistiin täytäntöönpanokertomus (COM(2018) 794 final (5.12.2018)).

³⁵ JOIN(2018) 36 final (5.12.2018).

³⁶ Itäisen strategisen viestinnän työryhmä on perustamisensa jälkeen eli vuodesta 2015 luetteloinut, analysoinut ja nostanut esiin lähes 5 000 esimerkkiä Venäjän federaation levittämästä disinformaatiosta. Se on paljastanut lukemattomia disinformaationarratiiveja ja lisännyt tietoisuutta disinformaatiokampanjoista, niissä käytetyistä välineistä ja tekniikoista sekä niiden tavoitteista.

³⁷ Lisätietoja, ks. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-746_fi.htm

Kaikilla allekirjoittajilla on selvästi parantamisen varaa.³⁸ Tarkemmin sanottuna komissio vaatii, että verkkoalustat varmistavat poliittisen mainonnan täydellisen läpinäkyvyyden siihen mennessä, kun eurovaalikampanjointi alkaa EU-maissa, sallivat riittävän pääsyn verkkoalustojen tietoihin tutkimustarkoituksia ja faktantarkistusta varten sekä varmistavat toimivan yhteistyön verkkoalustojen ja yksittäisten jäsenmaiden välillä nopean hälytysjärjestelmän yhteyspisteiden kautta.

Komissio raportoi jälleen 20. maaliskuuta 2019 edellä mainittujen käytännesääntöjen toteuttamisesta.

2. Vaalien häiriönsietokyvyn parantaminen

Komissio hyväksyi 12. syyskuuta 2018 vaalijärjestelmiemme häiriönsietokyvyn parantamiseksi joukon toimenpiteitä, jotka on suunnattu jäsenvaltioille sekä Euroopan tason poliittisille puolueille ja kansallisille puolueille ja säätiöille. Niitä ovat muun muassa suositus vaaliyhteistyöverkostoista, läpinäkyvyydestä verkossa, suojautumisesta kyberturvallisuuden häiriötilanteilta sekä disinformaatiokampanjoiden torjumisesta, ohjeet unionin tietosuojalainsäädännön soveltamisesta vaalien yhteydessä³⁹ ja lainsäädäntömuutos Euroopan tason poliittisten puolueiden rahoitusta koskevien sääntöjen tiukentamiseksi.

Euroopan parlamentti suhtautui toimenpidepakettiin myönteisesti 28. lokakuuta 2018 hyväksymässään päätöslauselmassa. Neuvosto ilmaisi 19. helmikuuta 2019 antamissaan päätelmissä olevansa tyytyväinen vapaiden ja oikeudenmukaisten EU-vaalien turvaamista koskevaan pakettiin, jossa ilmaistaan kaikkien jäsenvaltioiden yhteinen sitoutuminen koordinoituun eurooppalaiseen lähestymistapaan tulevien EU-vaalien loukkaamattomuuden turvaamiseksi. Oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa 7. maaliskuuta 2019 keskusteltiin tilanteesta.

Asetukseen **Euroopan tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden perussäännöstä ja rahoituksesta** tehtävällä muutoksella⁴⁰ otetaan käyttöön mahdollisuus määrätä seuraamuksia henkilötietojen laittomasta käytöstä silloin, kun pyritään vaikuttamaan Euroopan parlamentin vaalien tulokseen. Poliittinen yhteisymmärrys⁴¹ saavutettiin tammikuussa 2019, ja muutoksen teksti hyväksyttiin sen jälkeen Euroopan parlamentin täysistunnossa 12. maaliskuuta 2019. Muutoksen on tarkoitus tulla osaksi lainsäädäntöä ennen vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaaleja.

Suositus **vaaliyhteistyöverkostoista, läpinäkyvyydestä verkossa, suojautumisesta kyberturvallisuuden häiriötilanteilta sekä disinformaatiokampanjoiden torjumisesta Euroopan parlamentin vaalien yhteydessä**⁴² on suunnattu jäsenvaltioille sekä kansallisille ja EU:n tason poliittisille puolueille ja säätiöille. Siinä esitetään asiaankuuluville toimijoille konkreettisia toimia näillä osa-alueilla. Suosituksen täytäntöönpanemiseksi kansalliset vaaliverkostot nimittivät yhteyspisteitä osallistumaan **Euroopan unionin vaaliyhteistyöverkostoon**, jonka tehtävänä on varoittaa uhkista, vaihtaa parhaita käytänteitä

³⁸ Lisätietoja, ks. http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-19-1379_fi.htm

³⁹ COM(2018) 638 final (12.9.2018).

⁴⁰ COM(2018) 636 final (12.9.2018).

⁴¹ Lainsäädäntövallan käyttäjät pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen 16. tammikuuta 2019, ja sen hyväksyivät 25. tammikuuta 2019 neuvoston pysyvien edustajien komitea ja 29. tammikuuta 2019 kokoontunut Euroopan parlamentin perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunta.

⁴² C(2018) 5949 final (12.9.2018).

kansallisten verkostojen kesken, keskustella yhteisistä ratkaisuksista havaittuihin haasteisiin ja kannustaa kansallisia verkostoja toteuttamaan yhteisiä hankkeita ja toimenpiteitä. Verkoston ensimmäisessä kokouksessa 21. tammikuuta 2019 osallistujat olivat yhtä mieltä siitä, että kokonaisvaltainen lähestymistapa on olennainen, jotta voidaan varmistaa vaalien loukkaamattomuus ja säilyttää samalla avoin demokraattinen keskustelu ja tasapuoliset poliittiset toimintaedellytykset. Euroopan unionin vaaliyhteistyöverkoston toinen kokous pidettiin 27. helmikuuta 2019. Siinä painopiste oli seurantaan ja täytäntöönpanon valvontaan liittyvissä kysymyksissä, jotka ovat olennaisia vaalien yhteydessä, kuten tietosuoja, tiedotusvälineiden sääntely, lainvalvonta, avoimuus ja sosiaalinen media, sekä eri sidosryhmien osallistumisessa seurantatoimiin. Kokouksessa luotiin perusta sille, että verkoston jäsenet voivat osallistua kyberuhkien sietokykyharjoitukseen heti verkoston seuraavan 5. huhtikuuta 2019 pidettävän kokouksen jälkeen.

Euroopan parlamentti ja komissio järjestivät 19. helmikuuta 2019 yhdessä **vaalien kyberuhkien sietokyvyn parantamista käsittelevän työpajan** vaalijärjestelmien ja infrastruktuurien turvallisuuden ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi jatkuvasti kasvavien kyberuhkien varalta. Jäsenvaltioiden kansalliset kyberturvallisuudesta vastaavat viranomaiset, Euroopan unionin verkko- ja tietoturvavirasto ja verkkoalustat keskustelivat toimenpiteistä, joiden painopiste on kiireellisissä toimissa vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaalien loukkaamattomuuden varmistamiseksi.

EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot tekevät myös tiivistä yhteistyötä muissa **tiedotustoimissa**, joiden tavoitteena on suojella vaaliprosessin loukkaamattomuutta ja osallistaa yksityisen ja julkisen sektorin toimijoita, kuten mediaa, verkkoalustoja ja kansalaisyhteiskuntaa.

Jotta disinformaatiota voidaan torjua ja vaalien häiriönsietokyky varmistaa, komissio ja korkea edustaja kehottavat jäsenvaltioita
• panemaan nopeasti ja päättäväisesti täytäntöön joulukuussa 2018 esitetyn disinformaation torjuntaa koskevan toimintasuunnitelman toimet.

IV. MUIDEN TURVALLISUUTTA KOSKEVIEN PRIORITEETTIENTÄ TOTEUTTAMINEN

1. Sovittujen lainsäädäntötoimenpiteiden toteuttaminen turvallisuusunionissa

Sovittujen toimenpiteiden täysimääräinen ja moitteeton toteuttaminen on äärimmäisen tärkeää toimivan ja todellisen turvallisuusunionin etujen varmistamiseksi. Komissio tukee aktiivisesti jäsenvaltioita muun muassa tarjoamalla rahoitusta ja helpottamalla parhaiden käytäntöjen vaihtoa. Komissio käyttää myös tarvittaessa täysimääräisesti sille perussopimusten nojalla kuuluvaa toimivaltaa EU:n lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi, tarvittaessa myös rikkomusmenettelyjä.

EU:n matkustajarekisteridirektiivin⁴³ täytäntöönpanoon liittyen komissio käynnisti 19. heinäkuuta 2018 rikkomusmenettelyt 14:ää jäsenvaltiota⁴⁴ vastaan, koska ne eivät olleet ilmoittaneet sellaisen kansallisen lainsäädännön hyväksymisestä, jolla kyseinen terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjunnan kannalta merkittävä direktiivi saatetaan täysin osaksi

⁴³ Direktiivi (EU) 2016/681 (27.4.2016).

⁴⁴ Bulgaria, Tšekki, Viro, Kreikka, Espanja, Ranska, Kypros, Luxemburg, Alankomaat, Itävalta, Portugali, Romania, Slovenia ja Suomi.

kansallista lainsäädäntöä. Sen jälkeen yhdeksän näistä jäsenvaltioista on ilmoittanut saattaneensa direktiivin täysin osaksi kansallista lainsäädäntöään.⁴⁵ Jäsenvaltiot, jotka eivät vielä ole saattaneet direktiiviä täysin osaksi kansallista lainsäädäntöään, ovat saaneet perustellut lausunnot (Espanja 24. tammikuuta 2019 ja Alankomaat ja Suomi 7. maaliskuuta 2019). Samanaikaisesti komissio tukee edelleen kaikkia jäsenvaltioita niiden pyrkiessä täydentämään matkustajarekisteritietojen järjestelmäänsä muun muassa helpottamalla tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa.

Määräaika **terrorismin torjuntaa koskevan direktiivin**⁴⁶ saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä päättyi 8. syyskuuta 2018. Komissio käynnisti 22. marraskuuta 2018 rikkomusmenettelyt 16:ta jäsenvaltiota vastaan, koska ne eivät olleet ilmoittaneet sellaisen kansallisen lainsäädännön hyväksymisestä, jolla kyseinen direktiivi saatetaan täysin osaksi kansallista lainsäädäntöä. Sen jälkeen yhdeksän näistä jäsenvaltioista on ilmoittanut saattaneensa direktiivin täysin osaksi kansallista lainsäädäntöään.⁴⁷ Komissio kehottaa jäljellä olevia seitsemää jäsenvaltiota ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollisimman pian.⁴⁸

Määräaika **aseiden hankinnan ja hallussapidon valvontaa koskevan direktiivin**⁴⁹ saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä päättyi 14. syyskuuta 2018. Tähän mennessä kuusi jäsenvaltiota on ilmoittanut saattaneensa direktiivin kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään⁵⁰ ja viisi jäsenvaltiota on ilmoittanut saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään⁵¹. Komission virallisen huomautuksen sai 22. marraskuuta 2018 kaikkiaan 22 jäsenvaltiota⁵², myös ne, jotka olivat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Mitä tulee **lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojaa koskevan direktiivin**⁵³ saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio käynnisti 19. heinäkuuta 2018 rikkomusmenettelyt 19:ää jäsenvaltiota vastaan, koska ne eivät olleet ilmoittaneet direktiivin täysimääräisestä saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä annetun lainsäädännön hyväksymisestä⁵⁴. Tähän mennessä 17 jäsenvaltiota on ilmoittanut saattaneensa direktiivin kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään ja viisi jäsenvaltiota on

⁴⁵ Bulgaria, Viro, Kreikka, Ranska, Kypros, Luxemburg, Itävalta, Portugali ja Romania (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁴⁶ Direktiivi (EU) 2017/541 (15.3.2017).

⁴⁷ Bulgaria, Tšekki, Saksa, Viro, Espanja, Ranska, Kroatia, Italia, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Alankomaat, Itävalta, Portugali, Slovakia, Suomi ja Ruotsi ovat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁴⁸ Belgia, Puola, Romania ja Slovenia ovat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Kreikka, Kypros ja Luxemburg eivät ole antaneet lainkaan ilmoitusta (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁴⁹ Direktiivi (EU) 2017/853 (17.5.2017).

⁵⁰ Tanska, Ranska, Kroatia, Italia, Malta ja Itävalta (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁵¹ Tšekki, Viro, Liettua, Portugali ja Yhdistynyt kuningaskunta (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁵² Belgia, Bulgaria, Tšekki, Saksa, Viro, Irlanti, Kreikka, Espanja, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Unkari, Alankomaat, Puola, Portugali, Romania, Slovenia, Slovakia, Suomi, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁵³ Direktiivi (EU) 2016/680 (27.4.2016).

⁵⁴ Belgia, Bulgaria, Tšekki, Viro, Kreikka, Espanja, Ranska, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Unkari, Alankomaat, Puola, Portugali, Romania, Slovenia ja Suomi. Komissio saa jäsenvaltioilta vastauksia, mukaan lukien asianomaista lainsäädäntöä koskevia ilmoituksia, joita analysoidaan parhaillaan (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

ilmoittanut saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään.⁵⁵ Menettelyt kuutta jäsenvaltiota vastaan on saatu päätökseen⁵⁶, ja yhdeksän jäsenvaltiota sai perustellun lausunnon 25. tammikuuta 2019⁵⁷.

Komission odotetaan raportoivan keskeisten palvelujen tarjoajien määrittämisen yhdenmukaisuudesta 9. toukokuuta 2019 mennessä. Jäsenvaltioiden komissiolle antamien ilmoitusten perusteella todettiin, että **verkko- ja tietoturvadirektiivi**⁵⁸ on saatettu täysin osaksi kansallista lainsäädäntöä 25 jäsenvaltiossa ja osittain osaksi kansallista lainsäädäntöä yhdessä muussa jäsenvaltiossa.⁵⁹ Komissio päätti tammikuussa 2019 kuutta jäsenvaltiota⁶⁰ vastaan käynnissä olleet ilmoittamatta jättämiseen liittyvät rikkomusmenettelyt. Yhdeksää jäsenvaltiota⁶¹ vastaan on aloitettu rikkomusmenettely, koska ne eivät ole ilmoittaneet direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Jäsenvaltioiden oli toimitettava komissiolle 9. marraskuuta 2018 mennessä tiedot alueellaan määritetyistä keskeisten palvelujen tarjoajista osana verkko- ja tietoturvadirektiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöään. Komissio arvioi nyt jäsenvaltioiden⁶² toimittamia tietoja.

Lisäksi komissio arvioi **neljännen rahanpesunvastaisen direktiivin**⁶³ saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja varmistaa samalla myös, että jäsenvaltiot panevat säännöt täytäntöön. Komissio on käynnistänyt rikkomusmenettelyt kaikkia 28:aa jäsenvaltiota vastaan, koska se arvioi, että jäsenvaltioilta saadut ilmoitukset eivät vastaa tämän direktiivin täysimääräistä saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä.⁶⁴ Komissio käyttää edelleen tarvittaessa toimivaltaansa kyseisen direktiivin täysimääräisen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

⁵⁵ Belgia, Saksa, Viro, Irlanti, Ranska, Kroatia, Italia, Liettua, Luxemburg, Unkari, Malta, Itävalta, Puola, Romania, Slovakia, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin täysimääräisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään. Tšekki, Portugali, Suomi, Slovenia ja Alankomaat ovat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Lisäksi Tanska sai päätökseen direktiivin saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁵⁶ Belgia, Ranska, Kroatia, Liettua, Luxemburg ja Unkari (tilanne 11. maaliskuuta 2019). Kreikka, Kypros, Espanja, Slovenia, Portugali, Tšekki, Bulgaria, Latvia ja Alankomaat (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁵⁸ Direktiivi (EU) 2016/1148 (27.4.2016).

⁵⁹ Bulgaria, Tšekki, Tanska, Saksa, Kreikka, Viro, Irlanti, Espanja, Ranska, Kroatia, Italia, Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Alankomaat, Itävalta, Puola, Portugali, Romania, Slovenia, Slovakia, Suomi, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin täysin osaksi kansallista lainsäädäntöään. Unkari on ilmoittanut saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Belgia ja Luxemburg eivät ilmoittaneet komissiolle mistään toimista direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁶⁰ Irlanti, Espanja, Ranska, Kroatia, Alankomaat ja Portugali (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁶¹ Bulgaria, Belgia, Tanska, Latvia, Liettua, Luxemburg, Unkari, Itävalta ja Romania (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁶² Bulgaria, Kypros, Tšekki, Saksa, Tanska, Viro, Espanja, Suomi, Ranska, Kroatia, Unkari, Irlanti, Italia, Liettua, Malta, Alankomaat, Puola, Portugali, Slovakia, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁶³ Direktiivi (EU) 2015/849 (20.5.2015).

⁶⁴ Komissio on käynnistänyt rikkomusmenettelyt kaikkia jäsenvaltioita vastaan sen vuoksi, etteivät ne ole ilmoittaneet direktiivin saattamisesta täysimääräisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään, koska arvioinnin perusteella komissio päätteli, että joitakin direktiivin säännöksiä ei ollut saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan kiireellisesti tarvittavat toimenpiteet seuraavien direktiivien saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja ilmoittamaan siitä komissiolle:

- **EU:n matkustajarekisteridirektiivi**, jonka osalta kolmen jäsenvaltion on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja kahden jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä⁶⁵
- **verkko- ja tietoturvadirektiivi**, jonka osalta kahden jäsenvaltion on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja yhden jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä⁶⁶
- **terrorismin torjuntaa koskeva direktiivi**, jonka osalta kolmen jäsenvaltion on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja neljän jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä⁶⁷
- **aseiden hankinnan ja hallussapidon valvontaa koskeva direktiivi**, jonka osalta 17 jäsenvaltion on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja viiden jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä⁶⁸
- **lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojaa koskeva direktiivi**, jonka osalta viiden jäsenvaltion on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja viiden jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä⁶⁹
- **neljäs rahanpesunvastainen direktiivi**, jonka osalta yhden jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä⁷⁰.

⁶⁵ Espanjan, Alankomaiden ja Suomen on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tšekki ja Slovenia ovat ilmoittaneet osittaisesta saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja niiden on vielä saatettava ilmoittaminen päätökseen (tilanne 11. maaliskuuta 2019). Viittauksissa direktiivin täysimääräistä saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevaan ilmoitukseen on otettu huomioon jäsenvaltioiden ilmoitukset, eivätkä ne vaikuta komission yksiköiden tekemään täytäntöönpanotarkastukseen.

⁶⁶ Belgian ja Luxemburgin on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Unkari on ilmoittanut osittaisesta saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja sen on vielä saatettava ilmoittaminen päätökseen (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁶⁷ Kreikan, Kyproksen ja Luxemburgin on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Belgia, Puola, Romania ja Slovenia ovat ilmoittaneet osittaisesta saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja niiden on vielä saatettava ilmoittaminen päätökseen (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁶⁸ Belgian, Bulgarian, Saksan, Irlannin, Kreikan, Espanjan, Kyproksen, Latvian, Luxemburgin, Unkarin, Alankomaiden, Puolan, Romanian, Slovenian, Slovakian, Suomen ja Ruotsin on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tšekki, Viro, Liettua, Portugali ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat ilmoittaneet osittaisesta saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja niiden on vielä saatettava ilmoittaminen päätökseen (tilanne 11. maaliskuuta 2019). Viittauksissa direktiivin täysimääräistä saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevaan ilmoitukseen on otettu huomioon jäsenvaltioiden ilmoitukset, eivätkä ne vaikuta komission yksiköiden tekemään täytäntöönpanotarkastukseen.

⁶⁹ Bulgarian, Kreikan, Espanjan, Kyproksen ja Latvian on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tšekki, Portugali, Alankomaat, Suomi ja Slovenia ovat ilmoittaneet osittaisesta saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja niiden on vielä saatettava ilmoittaminen päätökseen (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁷⁰ Romania on ilmoittanut tähän mennessä vain osittaisesta saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja sen on vielä saatettava ilmoittaminen päätökseen. Kaikki muut jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet saattaneensa

2. Julkisten tilojen suojeleminen: hyviä käytäntöjä koskevat suositukset

Komissio jatkaa osana käytännön työtään suojelun ja selviytymiskyvyn parantamiseksi terrorismin varalta jäsenvaltioiden ja niiden paikallisviranomaisten tukemista **julkisten tilojen suojelussa**. Lokakuussa 2017 julkaistun julkisten tilojen suojelun parantamista koskevan toimintasuunnitelman⁷¹ toteuttamisessa painotetaan ohjeiden ja hyvien käytäntöjen laatimista ja kokoamista. Komissio on tehnyt yhteistyötä viranomaisten ja julkisia tiloja hoitavien yksityisten toiminnanharjoittajien kanssa niin sanotulla toiminnanharjoittajien foorumilla⁷² ja määritellyt hyviä käytäntöjä, joita soveltaen kaikki julkisten tilojen suojeluun osallistuvat toiminnanharjoittajat ja viranomaiset voivat toteuttaa toimenpiteitä turvallisuuden lisäämiseksi⁷³. Ne muodostavat perustan, joka ohjaa tulevaa työtä kaikilla julkisten tilojen suojeluun liittyvillä aloilla (ks. alla oleva laatikko).

Viranomaisille ja yksityisille toiminnanharjoittajille hyviä käytäntöjä julkisten tilojen turvallisuuden vahvistamiseksi

Arviointi ja suunnittelu

- Laaditaan ja toteutetaan haavoittuvuusarviointeja ulkopuolisten tai sisäpiiriläisten suorittamien iskujen riskien tunnistamiseksi.
- Laaditaan ja toteutetaan tilan tai tapahtuman turvallisuussuunnitelma, johon kuuluu valmisteluja, hätätilanteita ja toipumista koskevia toimenpiteitä ja jossa määritellään tarkoituksenmukaiset turvatoimenpiteet tilan tai tapahtuman ympäristöä varten. Turvatoimenpiteiden on oltava tehokkaita, huomiota herättämättömiä, oikeasuhteisia ja eri ympäristöihin räätälöityjä ottaen huomioon niiden kunkin toiminta.
- Nimetään ja koulutetaan henkilö, joka vastaa turvallisuussuunnitelman sisältämien turvatoimenpiteiden koordinoinnista ja toteuttamisesta.
- Laaditaan ja toteutetaan kriisinhallintasuunnitelma.

Tarkkaavaisuus ja koulutus

- Käynnistetään tiedotuskampanjoita, jotka koskevat epäilyttävästä käyttäytymisestä ilmoittamista ja sitä, miten pitäisi reagoida, jos isku vaarantaa jonkin tilan tai tapahtuman turvallisuuden.
- Laaditaan ja toteutetaan sisäistä turvallisuutta koskeva tiedotusohjelma kaikille työntekijöille.
- Laaditaan ja toteutetaan sisäisten sisäpiiriuhkien tiedotusohjelma, joka auttaa suojelemaan tiloja tai tapahtumia erilaisilta sisäpiiriuhkilta, kuten sabotaasilta, liikesalaisuuksien varastamiselta tai terrori-iskulta.

direktiivin täysin osaksi kansallista lainsäädäntöään. Komission arvioinnin mukaan vaikuttaa kuitenkin yhä siltä, että tiettyjä direktiivin säännöksiä ei ole saatettu täysimääräisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä (tilanne 11. maaliskuuta 2019).

⁷¹ COM(2017) 612 final (18.10.2017).

⁷² Lokakuussa 2017 julkaistun toimintasuunnitelman mukaisesti julkisten tilojen suojelua varten perustettu julkisen ja yksityisen sektorin toiminnanharjoittajien foorumi saattaa yhteen jäsenvaltioiden päättäjiä ja toiminnanharjoittajia eri aloilta, kuten joukkotapahtumien ja viihteen, ravintoloiden ja hotellien, ostoskeskusten, urheilu- ja kulttuuritilojen ja liikennekeskusten aloilta.

⁷³ Ks. lisätietoja hyvistä käytännöistä komission yksiköiden valmisteluasiakirjasta ”Good practices to support the protection of public spaces” (SWD(2019) 140 (20.3.2019)).

- Laaditaan turvallisuutta koskevia peruskoulutusohjelmia kaikille työntekijöille ja toteutetaan kohdennettuja turvallisuuskoulutuksia, joissa kehitetään yrityksen turvallisuuskulttuuria. Kehitetään toimintoja, jotka motivoivat työntekijöitä toteuttamaan järjeviä turvallisuuskäytäntöjä ja noudattamaan turvallisuuden suhteen erittäin suurta valppautta.
- Tehdään säännöllisiä turvallisuusharjoituksia, jotka auttavat määrittelemään, miten hyvin on valmistauduttu estämään iskuja ja vastaamaan niihin.

Fyysinen suojaus

- Arvioidaan turvallisuutta ja fyysistä suojelua koskevia asioita uuden tilan tai tapahtuman suunnitteluprosessin alusta lähtien.
- Arvioidaan, millaista kulunvalvontaa ja millaisia pääsyesteitä tarvitaan, välttämällä samalla luomasta uusia haavoittuvuuksia. Kulunvalvonnalla ja pääsyesteillä ei saisi siirtää riskejä ja luoda uusia kohteita.
- Arvioidaan, mikä olisi tarkoituksenmukaisin tekniikka räjähteiden, ampuma-aseiden ja teräaseiden tai kemiallisten, biologisten, radiologisten ja ydinaineiden tunnistamiseen.

Yhteistyö

- Nimetään yhteyspisteet ja selvennetään julkisen ja yksityisen sektorin välisessä yhteistyössä, mitkä ovat kunkin tehtävät ja vastuut turvallisuusasioissa (esimerkiksi toiminnanharjoittajien, yksityisten turvallisuuspalvelujen ja lainvalvontaviranomaisten välillä), ja parannetaan säännöllistä tiedonkulkua ja yhteistyötä.
- Luodaan luotettavia ja oikea-aikaisia viestintä- ja yhteistyötapoja, jotka mahdollistavat riskien ja uhkatietojen vaihtamisen vastuullisten viranomaisten, paikallisen lainvalvonnan ja yksityissektorin välillä.
- Koordinoidaan julkisten tilojen suojelutyötä paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla ja sitoudutaan viestintään ja hyvien käytäntöjen vaihtamiseen kaikilla tasoilla, myös EU:n tasolla.
- Viranomaisten olisi yhdessä toiminnanharjoittajien kanssa laadittava ja julkaistava käytännön suosituksia ja ohjeistuksia turvallisuusuhkien tunnistamista ja lieventämistä sekä niihin vastaamista varten.

3. Digitaalisten infrastruktuurien haavoittuvuudet

Digitaalinen häiriönsietokyky on hallintojemme laajemman toiminnan, teollisen tutkimuksen, teollis- ja tekijänoikeuksien, liiketoimintasuunnitelmien, vaaliemme, demokraattisten elinten ja omien henkilötietojemme suojelun kannalta ratkaisevaa. Yksi kyberturvallisuuteen liittyvistä keskeisistä kysymyksistä, joka on saanut laajalti huomiota julkisessa keskustelussa eri puolilla EU:ta, koskee viidennen sukupolven verkkoja (5G). Bukarestissa 1. maaliskuuta 2019 pidetyssä televiestintäministerien neuvoston epävirallisessa kokouksessa ministerit ilmaisivat tukensa koordinoitulle eurooppalaiselle lähestymistavalle digitaalisen häiriönsietokyvyn vahvistamiseen EU:ssa 5G-verkkoihin liittyen. 5G-verkkoinfrastruktuuri on digitaalisen talouden tärkeä perusta. Kuluttajapalveluiden lisäksi 5G-teknologia on suunniteltu tarjoamaan ja sen odotetaan tarjoavan toiminnan kannalta ratkaisevia palveluita vertikaalisille aloille, kuten liikkuvuuden alalle, energia- ja terveysaloille. 5G-verkkostandardit ovat maailmanlaajuisia, ja laitteita ja laitteistoja tarjoavat useat maailmanlaajuiset toimittajat.

5G-verkkojen tulo markkinoille lähivuosina on suuri muutos aiempiin verkkoihin verrattuna. Tietojen tallentaminen pilvipalveluun mahdollistaa sen, että miljardit esineiden internetin laitteet voivat olla yhteydessä toisiinsa, tuottaa uusia tekoälyyn liittyviä innovaatioita ja avaa näin uusia mahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille. Näin ollen kyberturvallisuus on

erityisen tärkeää, koska haavoittuvuutta voidaan käyttää hyväksi ja seuraukset voivat olla hyvin vakavia. Internetin rajattomuuden vuoksi yhdessä jäsenvaltiossa tapahtuvat turvallisuusrikkomukset voivat vaikuttaa moniin muihin.

Jotta voidaan suojautua kriittiseen digitaaliseen infrastruktuuriin kohdistuvilta mahdollisilta vakavilta turvallisuusvaikutuksilta, tarvitaan 5G-verkkojen turvallisuutta koskeva EU:n yhteinen lähestymistapa. Sen käynnistämiseksi komissio antaa 21.–22. maaliskuuta 2019 pidetyn Eurooppa-neuvoston jälkeen suosituksen EU:n yhteiseksi lähestymistavaksi 5G-verkkojen turvallisuusriskeihin. Suositus perustuu EU:n koordinoituihin riskinarviointi- ja riskinhallintatoimenpiteisiin, tehokkaaseen yhteistyöhön ja tietojenvaihtojärjestelmään sekä EU:n yhteiseen tilannetietoisuuteen kriittisistä viestintäverkoista. Keskusteluun mahdollisista toimenpiteistä olisi kuuluttava kvanttiteknologian hyödyntäminen verkkoturvallisuudessa sekä tallennettujen tietojen suojelemisessa.⁷⁴

Euroopan parlamentti hyväksyi 12. maaliskuuta 2019 päätöslauselman kiinalaisen teknologian lisääntymiseen EU:ssa liittyvistä turvallisuusuhkista ja mahdollisista EU:n toimista niiden vähentämiseksi.

4. Ulkoinen ulottuvuus

EU:n ja Kanadan väliset neuvottelut **matkustajarekisteritietoja koskevan sopimuksen tarkistamisesta** etenevät hyvin. Montrealissa 11.–12. huhtikuuta 2019 järjestettävä EU:n ja Kanadan huippukokous voi vauhdittaa neuvotteluja entisestään.

Komissio tekee Yhdysvaltojen viranomaisten kanssa yhteistyötä **EU:n ja Yhdysvaltojen välisen matkustajarekisteritietoja koskevan sopimuksen**⁷⁵ tulevan yhteisen arvioinnin valmisteluissa EU:n ja Yhdysvaltojen välisen matkustajarekisteritietoja koskevan sopimuksen määräysten mukaisesti. **EU:n ja Yhdysvaltojen välistä terrorismin rahoituksen jäljittämisohjelmaa koskevan sopimuksen**⁷⁶ viides yhteinen arviointi on jo aloitettu. Yhteisessä arvioinnissa tarkastellaan uudelleen sopimuksen suoja- ja valvontatoimia sekä vastavuoroisuutta koskevia määräyksiä ja ohjelman arvoa terrorismin vastaisena välineenä sekä EU:lle että Yhdysvalloille.

Syyrian tapahtumat ovat tuoneet yhä tiiviimmin keskustelun keskiöön **terrorismiin syyllystyneet vierastaistelijat**, jotka oleskelevat parhaillaan tai ovat pidätettyinä konfliktialueilla. EU voi antaa jäsenvaltioille pyydettäessä tukea varsinkin tietojenvaihtoon ja rikostutkintojen tukemiseen, erityisesti yhteistyöhön kansainvälisten kumppanien kanssa ja Europolin kautta sekä radikalisoitumisen torjuntaverkoston yhteydessä kehitetyn kuntoutus- ja uudelleensopeuttamisohjelmia koskevan asiantuntemuksen ja parhaiden käytäntöjen perusteella. EU voi myös tarjota valmiuksia lisäävää tukea erityisesti kolmansille maille, joihin terrorismiin syyllystyneitä vierastaistelijoita palaa eniten. Kukin jäsenvaltio päättää itse, salliiko se terrorismiin syyllystyneiden vierastaistelijoiden ja heidän perheidensä palaavan konfliktialueelta kotimaahansa.

EU ja Egypti toimivat puheenjohtajina Nairobissa 20. helmikuuta 2019 pidetyssä **maailmanlaajuisen terrorisminvastaisen foorumin** Itä-Afrikan työryhmän täysistunnossa,

⁷⁴ Ks. myös tiedonanto *Eurooppalainen pilvipalvelualoite – Kilpailukykyisen tieto- ja osaamistalouden rakentaminen Eurooppaan* (COM(2016) 178 final (19.4.2016)).

⁷⁵ EUVL L 215, 11.8.2012, s. 5.

⁷⁶ EUVL L 195, 27.7.2010, s. 5.

jossa oli runsaasti osallistujia Somalian, Kenian, Sudanin, Ugandan, Djiboutin, Etiopian, Jemenin ja Tansanian tuomioistuimista ja poliisilaitoksista.

V. PÄÄTELMÄT

EU on edistynyt huomattavasti yhteisessä työssä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia, kun Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat viime viikkoina ja kuukausina hyväksyneet useita ensisijaisia lainsäädäntöehdotuksia. Ennen toukokuussa 2019 pidettäviä Euroopan parlamentin vaaleja tarvitaan kuitenkin vielä lisätoimia kiireellisiin turvallisuusvaatimuksiin vastaamiseksi. Siksi komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä aloittamaan neuvottelut ehdotetuista terroristisen verkkosisällön poistamista koskevista säännöistä heti, kun Euroopan parlamentti on hyväksynyt neuvotteluvaltuutensa, jotta niistä päästään yhteisymmärrykseen vielä Euroopan parlamentin tämän toimikauden aikana. Neuvottelut Euroopan raja- ja merivartioviraston vahvistamista koskevasta ehdotuksesta ovat jo kolmikantavaiheessa, mikä osoittaa, että kaikki toimielimet ovat sitoutuneet hyväksymään tämän ehdotuksen ennen Euroopan parlamentin vaaleja. Komissio kehottaa jäsenvaltioita myös toteuttamaan kaikki turvallisuusunioniin liittyvät sovitut toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne vaikuttavat täysimääräisesti kaikkien kansalaisten turvallisuuteen.

Koska unionin asianmukaisesta valmistautumisesta huolehtimiseen on enää vähän aikaa ennen kuin eurooppalaiset äänestäjät menevät vaaliurnille toukokuussa 2019, komissio kehottaa kaikkia asiaankuuluvia toimijoita vauhdittamaan toimiaan vaalien häiriönsietokyvyn parantamiseksi ja disinformaation torjumiseksi. Jäsenvaltioiden on 21.–22. maaliskuuta 2019 pidettävään Eurooppa-neuvoston kokoukseen valmistauduttaessa tehostettava koordinoitua tietojenvaihtoaan disinformaation torjumiseksi ja vaalien suojelemiseksi muilta kyberuhkilta. Tässä yhteydessä olisi hyödynnettävä täysimääräisesti EU:n tähän tarkoitukseen tarjoamia välineitä. Verkkoalustojen on myös lisättävä kaikissa jäsenvaltioissa toimiaan toukokuussa 2019 pidettävien Euroopan parlamentin vaalien luotettavuuden varmistamiseksi. Komissio jatkaa tulevana viikkoina ja kuukausina tämän työn tukemista ja edistämistä Euroopan parlamentin vaalien loukkaamattomuuden suojelemiseksi.